

Trondheim 30.11.2020

Norsk senter for folkemusikk og folkedans (Sff) vil med dette oversende vårt høringssvar til arbeidet med statlig strategi for folkemusikk og folkedans. Vi gleder oss til å være med i et felles engasjement for å sette denne delen av kulturarven på kartet. Oversendelsen inneholder to dokumenter. Det ene dokumentet er senterets eget høringssvar og det andre er en fellesuttale i fra vårt representantskap.

Vi har gjennom en møteserie i høst engasjert en rekke enkeltpersoner, organisasjoner og institusjoner for å si sin mening om hvor skoen trykker. Dette engasjementet har også resultert i den felles uttalelsen der nærmere 45 organisasjoner og institusjoner har samlet seg om viktige punkter som vi er enige om at må settes på dagsorden.

Vi takker også for samarbeidet så langt i dette arbeidet. Det var viktig for oss få til det felles innspillmøte i oktober. Lykke til med deres del av arbeidet. Vi bidrar gjerne med mer kunnskap om ønskelig.

Med vennlig hilsen

Norsk senter for folkemusikk og folkedans

Oddrun Samdal
Styreleder

Ellen Krageberg
Direktør

ET BREDT LØFT FOR FOLKEDANS OG FOLKEMUSIKK I HELE LANDET

Høringssvar fra Norsk senter for folkemusikk og folkedans

INNHold

Innledning	2
Tradisjonsmiljøene	5
Arkiv	9
Utdanning og forskning	12
Profesjonelle aktører og arrangører	16
Oppsummering – senterets rolle for feltet	19
Vedlegg	20
Vedlegg 1 Impresario – en hub/node for nettverk og samarbeidspartnere.....	20
Vedlegg 2 – Demokrati og medborgerskap i skolen.....	21
Noter	22

INNLEDNING

Folkedans- og folkemusikktradisjonene i norske, samiske og nasjonale minoriteters kultur representerer en unik nasjonal immateriell kulturarv. Det hviler derfor et stort ansvar på staten når det gjelder å ta vare på disse nasjonale kulturuttrykkene. Å satse på folkekulturen er å satse på fremtiden. Folkemusikken og folkedansen er en kraft i seg selv – et unikt samværsfellesskap og kunstfelt i spennende utvikling. Denne musikken og dansen er samlende på tvers av generasjoner og sosiale miljø, og en slik deltakerkultur er både psykisk og fysisk helsefremmende. Folkemusikken og folkedansen hjelper oss med inkludering, sjangeren er kulturnæring og gir kunstopplevelser.

Dagens kulturpolitikk bruker færre ressurser på de nasjonale kulturuttrykkene innen folkemusikk og folkedans enn på andre kulturuttrykk som vi deler med hele verden. På det store arkivfeltet i Norge blir folkemusikkarkivene små, og innenfor museumsfeltet genereres det lite ressurser til folkemusikk og folkedans. Når vi retter blikket mot musikkinstitusjoner og regionale musikksentre, blir folkemusikken lite synlig, og det er små bevilgninger til festivaler og scener for folkedans og folkemusikk. Folkemusikk- og folkedansfeltet trenger derfor et bredt løft og må bli synlig på statsbudsjettet i en helt annen størrelsesorden enn det er i dag. Vi viser også til fellesuttalelsen fra feltet som over 40 aktører i vårt representantskap har signert på som synliggjør hvor stort felles engasjement det er i miljøet.

Strategier for å få til et bredt løft for hele feltet:

- forenkle saksbehandlingen på tilskudd og øke pottene
- sikre stabile strukturer nasjonalt og regionalt
- etablere regionale folkemusikk- og folkedanssentre i hele landet
- få utdanningssystemet med på å ivareta kulturarven
- sikre infrastruktur for folkedansen, som har behov for spesiell satsning

Det finnes i dag en rekke kulturinstitusjoner og frivillige organisasjoner som er aktive innen feltet. Gjennom de siste 125 årene har arbeidet med folkemusikk og folkedans vært knyttet til to frivillige organisasjoner: Noregs Ungdomslag (1896) og FolkOrg (1923, tidligere Landslaget for Spelemenn, sammenslått med Norsk folkemusikk- og Danselag fra 2009). Fra 1972 har feltet samordnet seg, først gjennom et rådgivende organ for Kulturrådet, deretter fra slutten av 1980-talet med et representantskap i egen stiftelse, nåværende Norsk senter for folkemusikk og folkedans. På 1990-tallet fikk folkemusikken sin plass i universitets- og høyskolesektoren. I 2010 åpnet Riksscenen, den nasjonale scenen for folkemusikk og folkedans, dørene etter et felles initiativ fra representantskapet hos Norsk senter for folkemusikk og folkedans. Representantskapet består nå av frivillige organisasjoner, utdannings- og forskningsinstitusjoner som tilbyr folkemusikk og folkedans, nasjonale og lokale folkemusikkarkiver, folkemusikksentre, festivaler og scener.

Norsk senter for folkemusikk og folkedans (heretter Sff) driver med forskning, dokumentasjon, formidling, undervisning, opplæring og arkiv. Hovedmålet til stiftelsen er: «Å fremja, verna og føra vidare norske folkemusikk- og folkedanstradisjonar som eit uttrykk

for kulturell identitet og som berar av særeigne kvalitetar.» I arbeidet med å nå hovedmålet fokuserer Sff på følgende delmål:

Samordna innsats: Fungera som reiskap for alle greiner i arbeidet for og med norsk folkemusikk og folkedans slik at kreftene kan samordnast, innsatsen få større tyngde, tilboda kan gjerast meir varierte og ressursane kan utnyttast betre.

Sakkunnskap i offentlig forvaltning: Vera ein reiskap for offentlig forvaltning i saker som gjeld norsk folkemusikk og folkedans for å sikra representativitet og sakkunnskap.

Vitskapleg arbeid: Dokumentera og granska norsk folkemusikk og folkedans og formidla kunnskapen frå arbeidet.

Kvalitet og breidde i folkemusikk og folkedans: Arbeida for auka kunnskap om og forståing for norsk folkemusikk og folkedans, for betra utøving og for auka deltaking og interesse.

Sff ble akkreditert som ikke-statlig organisasjon (NGO) for UNESCOs konvensjon om vern av immateriell kulturarv i 2010. UNESCO-konvensjon ligger til grunn for høringssvaret. Vi ønsker å bidra til godt arbeid med statlig strategi og ønsker å være en ressurs for staten.

Å ivareta folkemusikken og folkedansen – retten og plikten til videreføring

Folkedansens og folkemusikkens immaterielle karakter gjør den særlig sårbar, og den trenger derfor bevaring og vern. Tradisjonell sang, dans og musikk, språk og kunnskap er i ferd med å forsvinne på grunn av globalisering og raskt skiftende livsstil. Arbeidet med å verne kulturarven kan også være med på å bidra til å innfri noen av FNs 17 bærekraftsmål.

I Setesdal, der spill, dans, kveding og stevjing er blitt listeført av UNESCO¹, har det vært et felles engasjement for lokale kulturuttrykk på tvers av organisasjoner og strukturer gjennom viktig framtidstenking i regionen. Dette engasjementet viser styrken og viktigheten av lokale kulturuttrykk.

Immateriell kulturarv defineres i UNESCOs 2003-konvensjon slik: «Praksis, framstillinger, uttrykk, kunnskap, ferdigheter – samt tilhørende instrumenter, gjenstander, kulturgjenstander og kulturelle rom – som samfunn, grupper, og i noen tilfeller, enkeltpersoner anerkjenner som en del av sin kulturarv». Immateriell kulturarv blir i dag omtalt av UNESCO som *Living heritage* – levende kulturarv. *Safeguarding* har i offentlige norske dokument blitt oversatt med vern, men i konvensjonen er det snakk om ivaretagelse og vern gjennom *bruk*.

I høringen står det: «Staten har et særskilt ansvar for å ivareta de tradisjonsbærende kulturuttrykkene, fordi dette er en del av vår felles kulturarv.» Folkedansen og folkemusikken har sin styrke i framføringsøyeblikket som samværskultur og deltakerkultur. Det er et levende miljø av utøvere som i sine lokalmiljø utvikler den immaterielle kulturarven. Dette er en unik måte å omgås på og skape levende kultur.

Et fokus på samværskulturen i statens kommende strategi vil dekke flere av kulturmeldingens kulturpolitiske mål:²

- tek vare på og formidlar kulturarv
- skaper og formidlar eit kulturtilbod som blir opplevd som relevant, og som representerer befolkninga
- er tilgjengeleg for alle og oppmuntrar den enkelte til å oppleve og delta i kulturaktivitetar
- tilbyr møteplassar og byggjer fellesskap
- skaper og formidlar eit kulturtilbod som blir opplevd som relevant, og som representerer befolkninga
- er tilgjengeleg for alle og oppmuntrar den enkelte til å oppleve og delta i kulturaktivitetar

Å ivareta folkemusikken og folkedansen – ytringskultur i hele landet

Folkemusikken og folkedansen hører sammen i gjensidig samspill. En trend i dag peker mot at begge formene utvikler seg som selvstendige profesjoner, slik utviklingen har vært i vestlig kunsttradisjon. Denne profesjonsutviklingen er på den ene siden ønsket, men på den andre siden en utfordring fordi innsatsen for å ivareta de naturlige, folkelige og frivillige utøvelsesarenaene svekkes. Dette kan ha negativ innvirkning på samspillet mellom musikken og dansen, samværsformene og de lokale variasjonene. Kort sagt: Profesjonaliseringen må leve og fungere i interaksjon med tradisjonsmiljøene.

Ytringskultur som kulturpolitikkenes ansvarsområde, som foreslått i *Kulturutredningen 2014*³, vil ivareta folkemusikkens og folkedansfeltets behov for både tradisjonsbevarende strukturer og strukturer for kunstnerisk fornyelse. Ytringskulturen er et eget praksisfelt i samfunnet som går på tvers av offentlig, frivillig og privat sektor. Vi støtter fullt ut argumentasjonen, som uttrykker et klart behov for å styrke deler av det lokale kulturlivet som svarer til begrepet ytringskultur.

Folkemusikk og folkedans i hele landet, og i lokalmiljøene der folk bor, fører til mangfold. Dette er også argumentasjon fra *Kulturutredningen 2014*. Siden nasjonsbyggingen i Norge startet, har enkelte tradisjonsområder og -uttrykk fått stor oppmerksomhet. Dette fortsetter inn i våre dager og blir selvforsterkende siden strukturene i feltet legger til rette for det. Vi må styrke modeller som gjør at også de delene av folkemusikken og folkedansen som får lite oppmerksomhet, kan vokse seg sterke.

Det er en stor utfordring for feltet at det er for lite aktivitet i alle deler av landet. Folkemusikken og folkedansen har fortsatt «hvite flekker» på kartet, som verken har lokal frivillighet, eller stimuli i form av kurs eller rekrutteringstiltak. Danseaktiviteten har minnet både i frivillige lag og som sosial samværsform på fest. Det mangler instrumentmakere nord for Trondheim, og universitets-, forsknings- og arkivkompetanse nord for Levanger. Folkemusikksamlingen ved Universitetet i Tromsø har for tiden ingen fagressurser, og Finnmarks varierte og rike tradisjon har svært lite arkivaktivitet.

Det følgende høringssvaret har vi valgt å dele inn i kapitler som omhandler tradisjonsmiljøene, arkivene, utdanning og forskning, og de profesjonelle aktørene og arrangørene. I disse kapitlene ønsker vi å vise hvordan de foreslåtte overordnede tiltakene vil utgjøre en forskjell for tradisjonsmiljøene – og at dette kan skje bare om vi får til synergi med hele feltet. På denne måten vil vi klare å sikre levende tradisjoner i fremtiden.

TRADISJONSMILJØENE

Følgende tiltak er nødvendige for å sikre tradisjonsmiljøene:

- Tilskuddsordninger som kan stimulere til både jevn drift, faste øvinger, rekruttering og aktiviteter lokalt, må styrkes.
- Sffs etterspurte og ubyråkratiske adhoc-støtteordning må styrkes.
- Det må etableres regionale folkemusikk- og folkedanssentre med fagfolk og produsenter som skaper aktivitet og synergieffekter lokalt, og eksisterende sentre må styrkes.
- Det må øremerkes stillingsressurser til folkedanskoordinatorer i hver region, for å stimulere til dans, dansefester og dansekonserter.
- Nasjonale, overbyggende strukturer for fagutvikling og fellesskap på tvers av regioner må styrkes.

For å kunne ta vare på folkemusikken og folkedansen er det avgjørende at tradisjonsmiljøene og grunnmuren styrkes. Det betyr å styrke organisasjonene, men også å styrke lokalmiljøenes evne til å ivareta kulturarven uavhengig av organisasjoner. Målet må være at så mange som mulig blir introdusert for tradisjonene i ung alder, slik at de kan oppdage og bli kjent med dem, lære å sette pris på dem og utøve dem selv. Det gjelder dansen, musikken, forholdet mellom dansen og musikken, utstyret som trengs for å utøve – også å lage utstyret som trengs – for eksempel instrumentene. Det må eksistere tilbud slik at man kan bli introdusert for alle deler av disse tradisjonene i ung alder. Det er viktig både med god rekruttering og gjentakende utøving. Dette bør skje i levende lokalmiljø der folkeformene alltid har hatt sitt tradisjonsgrunnlag.

UNESCOs 2003-konvensjon blir omtalt som den første demokratiske konvensjonen i sin fremheving av lokalmiljø, grupper og individ. Et samlet internasjonalt forskningsmiljø hevder at verken nasjonalstaten, museer eller organisasjoner kan stille seg over disse tradisjonsbærerne. Museene, arkivene og bibliotekene som formidlere blir framhevet i kulturmeldingen *Kulturens kraft*. De er imidlertid ikke hovedaktørene i formidlingen, men de trengs sammen med de nasjonale organisasjonene og institusjonene for å støtte opp under og hjelpe fram dem som praktiserer og formidler til kommende generasjoner.

Aktivitet gjennom frivillige lag og organisasjoner

Det meste av den lokale organiserte aktiviteten foregår i dag i regi av lokallagene i Noregs Ungdomslag (NU) og i FolkOrg. NU er en kulturorganisasjon med ca. 14 000 medlemmer og 380 lag i hele Norge med norsk folkedans som ett av satsingsfeltene: «Noregs Ungdomslag skal gjennom folkelege kulturaktiviteter skape engasjement og levande lokalmiljø.» FolkOrg arbeider for folkemusikken og folkedansen i Norge ved å styrke sjangerens rolle og vilkår i samfunnet. Organisasjonen har ca. 4500 medlemmer og ca. 160 medlemslag over hele landet.

Likevel er det ikke et ensartet bilde på aktivitet lokalt, da det finnes gammeldansforeninger, trekkspillklubber og andre som er organisert uten en nasjonalt overbyggende organisasjon.

Rekruttering og aktivitet lokalt

Rekruttering til lag og foreninger er avhengig av ildsjeler. Arbeidet må drives med engasjement og ulønnet arbeid, men i dagens samfunn kan ikke rekrutteringen basere seg på

frivilligheten alene. At rekrutteringen står og faller med få enkeltpersoner, er et sårbart system. Vi observerer at det i dag er brudd i frivillighetsarbeidet, særlig når det er snakk om aktivitet blant barn og unge. Aktivitet er avhengig av rekruttering for hvert årstrinn. Det krever en kontinuerlig oppfølging på organisatorisk plan.

Det er vanskelig å starte opp nye lag der det ikke finnes en fast struktur. Det kan mangle midler, kompetanse og ildsjeler til å ta tak. Dette er frivillighetens utfordringer, men det må også være det norske samfunnets ansvar å få barn og unge til å møtes og bli introdusert for folkemusikk og folkedans. I dag er det mange lokalsamfunn som ikke har tilgang til organiserte tilbud. Særlig i nord er organisasjonsgraden lav. Det er også kritisk lav aktivitet for folkedansen. Færre og færre lag driver med faste øvinger som ville sikret stabil og god kunnskap om folkedansen. Megatrendsanalyser anslår at individualiseringen og profesjonaliseringen av samfunnet fører til mindre aktivitet i foreninger og lag, slik utviklingen også er for vårt felt.⁴

Støtteordninger for aktivitet og arrangement i lokalmiljøet

Forutsigbar finansiering vil være med på å løse behovet for jevn drift, jevnlig øvinger og rekruttering. Større pott og redusert byråkrati er ønsket av frivilligheten. For lokallag og fylkeslag med faste aktiviteter er det en stor utfordring å tenke ut nye prosjektbeskrivelser rundt all aktivitet. Det blir stadig vanskeligere å få driftsmidler og faste tilskudd. Det gir usikkerhet rundt forutsigbarhet og planer.

Det trengs mer penger i støtteordninger som krever lite byråkrati, og som forenkler hverdagen til dem som ønsker å skape aktivitet. Dette har vi også støtte for i *Kulturutredningen 2014*⁵. Støtteordninger utløser aktivitet lokalt og bidrar til mangfold og engasjement. Lavterskel støtteordninger, som Sff sine støtteordninger, *Frifond* og voksenopplæringsmidler, er svært verdifulle for bredden av tiltak over hele landet, både for organisasjoner og enkeltpersoner uavhengig av organisasjonstilknytning. Støtteordninger bidrar til at aktivitet stimuleres i et bredt nedslagsfelt. Det søkes støtte til rekruttering, kurs, innsamling, forskning og formidling. Noe aktivitet i feltet faller utenfor støtteordningene til Norsk kulturråd og medlemsbaserte organisasjoner som Noregs Ungdomslag og FolkOrg. Også aktiviteter med opplæringstiltak som faller utenfor kulturskolen og andre opplæringsinstitusjoner, har behov for støtte fordi det eksempelvis er mangel på pedagogiskutdanning hos instruktørene.

Bare hos Sff sin ordning har det de siste årene vært en økning i etterspørsel, noe som har resultert i en søknadssum på mer enn 5,3 millioner kroner, mens potten til tildeling er på 1,3 millioner. *Små og raske-midlene* har hatt en økning i etterspørsel på 138 % fra 2010 til 2019. Det er bevilget støtte til 53 % av søknadene under prosjektmidler de siste fem årene, men grunnet lav pott til utdeling har kun 27 % av den totale søknadssummen blitt tildelt. Det betyr at prosjektene det søkes støtte til, blir anerkjent av Sff, men aktørene som søker, får langt ifra den summen de søker om.

Kulturskolen som viktig samarbeidspartner

Tradisjonsmiljøene kan styrkes gjennom etablerte og faste strukturer som kulturskolen. Lag og foreninger har imidlertid ulike erfaringer med samarbeid med kulturskolen. Hovedkonklusjonene i utredningen *Folkemusikk og folkedans i kulturskolen* (2008)⁶ var at det står veldig dårlig til med folkedansundervisning i kulturskolen, mens situasjonen for folkemusikkundervisningen var bedre. Det bør komme en nasjonal veileder for samarbeid

mellom kulturskolene og folkemusikk- og folkedanslagene. Her må folkemusikken og folkedansen som samværskultur adresseres slik at dette viktige aspektet med folkekulturen blir ivaretatt. Kulturskolene lokalt må ta ansvar for en prosentvis andel undervisning i folkemusikk og folkedans. Dirigentlønnsordningen, som foreslått i *Kulturutredningen 2014*, er et godt forslag som bør iverksettes for instruktører i folkemusikk og folkedans. Kulturskolen må også gi tilbud der det ikke er lag og foreninger som tilbyr folkemusikk- eller folkedansundervisning.

Regionale folkemusikk- og folkedanssentre

En satsing på regionale folkemusikk- og folkedanssentre vil styrke lokalmiljøene og de frivillige lagene og foreningene. Slike sentre vil sikre stabile strukturer med dyktige fagpersoner som kan skape aktivitet, synergieffekter og stabilitet for dagens organiserte og uorganiserte aktivitet. En slik struktur vil også fremme samarbeidet på tvers av frivillighet, offentlighet og lokalmiljø til beste for kulturarven. Vi viser til utredningen *UNESCO Setesdal – Forprosjekt 2020* der det konkluderes med at for å sikre fortsatt levende kulturarv i Setesdal er det behov for et *nav*, en *impresiaro* som bør inneha både den koordinerende, produserende og formidlende rollen. Se vedlegg 1.

En satsing på slike sentre vil derfor være å sette søkelys på ytringskultur under kulturpolitikkenes ansvarsområde, som formulert i *Kulturutredningen 2014*. Disse regionale sentrene bør legge vekt på begge dimensjonene av en ekspressiv ytringskultur: både praksis av levende kulturarv og kunstnerisk virksomhet og utøving gjort av profesjonelle og amatører. Vi ser at frivilligheten blomstrer rundt profesjonell virksomhet som festivaler og folkemusikksentre. Sentrene skal være nettverksbyggere som søker samarbeid med tradisjonsmiljøene, lag og foreninger, folkemusikkarkiver, kommuner, kulturskoler, museer, grunnskoler og UH-sektoren.

Vi foreslår at det opprettes en egen søknadsordning i Kulturrådet for regionale folkemusikk- og folkedanssentre lignende den de har for kompetansesentrene for dans. De kompetansesentrene som viser seg stabile over tid, vil etter hvert overføres til statsbudsjettet, slik den store satsingen på dans i 2020 resulterte i. I dag har vi kun to regionale folkemusikksentre i Norge, begge på statsbudsjettet: Folkemusikk Nord og Midtnorsk senter for folkemusikk og folkedans. I tillegg fikk *Hardingfela.no*, som fungerer som et regionalt kompetansesenter, for første gang tilskudd på statsbudsjettet 2020. For å kunne ivareta begge dimensjonene av en ekspressiv ytringskultur må alle disse sentrene styrkes med flere ansatte og økte aktivitetsmidler.

Folkedansen – behov for spesiell satsing og stabile strukturer

Vi har topputøvere innenfor scenisk folkedans, men mangler fordypningsarenaer for kommende generasjoner. Georg Arnestads rapport fra 2001⁷ sa at folkedansen var i krise, og at det bør tas et krafttak for å berge dansen. Utredningen, *Dansearven* (Bjerkem, 2012)⁸, konkluderte med at det samme gjaldt da. Folkedansen er avhengig av et større miljø som danser. Dansinga lever bare gjennom å bli utøvd jevnlig. I dag er det for få som danser, det er for få som får opplæring, det finnes ikke profesjonsutdanning innenfor feltet, og dermed er det færre som kan drive med opplæring, og få som fordyper seg. Vi trenger også en økt synliggjøring og flere egnede lokaler.

Det trengs nå øremerkede stillingsressurser til folkedanskoordinatorer i hver region. Et mål må være å utvikle nye arenaer for rekruttering og samværsdans, som stimulerer til danseutøvelse, dansefester og dansekonserter. En ansatt folkedanskoordinator vil kunne jobbe som nettverksbygger for å heve dansens status som immateriell verdi, skape nettverk og møteplasser for formidling i møtepunktet mellom utøvermiljø, frivillighet, skole, museum og arkiv. Folkedanskoordinatoren bør være tilknyttet et folkedans- og folkemusikksenter og jobbe tett med kulturavdelingen og den kulturelle skolesekken, og også sekken for barnehagen og seniorer. Folkedans i Hordaland, et delprosjekt av Hardingfela.no som kom inn på statsbudsjettet for første gang i 2020, har ansatt en slik folkedanskoordinator. Denne har satt tradisjonsdansen på kartet og har uten tvil ført til en svært positiv utvikling for folkedansen i regionen. Erfaringen vår fra *Bygda dansar*-prosjektene tilsier også at en slik folkedanskoordinator vil kunne videreføre punktinnsetsen fra prosjektet i en helt annen grad enn frivilligheten klarer alene.

Vi ser det som nødvendig at det blir skapt et fagfellesskap for folkedans mellom regionene, og mulighet for kompetanseheving. Senteret har en lang historie som organisator for uformelle nettverk.

Sff sin rolle som nasjonalt overbyggende struktur

Det er behov for en overordnet nasjonal struktur på folkemusikk og folkedans som har midler og mulighet til å sette inn tiltak for iverksetting og oppfølging på nasjonalt overordnet nivå. Vi har allerede nasjonale aktører og overordnede strukturer for frivilligheten som FolkOrg og NU, og fagsentre som Sff og Riksscenen som kan ta slike delansvar. Sff med sitt samordnende mandat, sine støtteordninger, betydningsfulle arkiv og fagfolk med spisskompetanse på feltet ønsker å ta et særlig ansvar for å ivareta og utvikle fagfellesskapet på tvers av regionene for fagkunnskap og formidling av folkedans og folkemusikk.

Bygda dansar og *Museene danser* er eksempler på Sffs utviklingsprosjekter som har blitt til rullerende prosjekter i ulike regioner og lokalmiljø. I disse prosjektene har Sff et sett med metodiske ideer basert på arbeid med arkivmateriale og tilbakefører kunnskap om tradisjonsmusikken og dansen til lokalmiljøene igjen.⁹ Støtteordningene er også verdsatt av feltet. Ordningene har lite byråkrati og gir midler til kulturarvsaktivitet som faller utenfor Kulturrådet sine støtteordninger.

ARKIV

Følgende tiltak er nødvendige for å sikre og aktualisere arkivene:

- Staten må ta ansvar for infrastrukturen til de norske folkemusikkarkivene: fagsystem/katalogsystem og teknologi for formidling.
- Det må være fagpersoner med folkemusikk- og folkedanskompetanse tilknyttet samlingene. Digitalisering erstatter ikke fagkompetanse.
- Staten må sørge for at det er midler til samtidsdokumentasjon og formidling fra arkivene.
- Folkemusikkarkivene i hele landet må sikres forutsigbarhet og solid struktur.
- Nettverk for folkemusikkarkivarer må få ressurser til å styrke samarbeidet slik at kompetanse heves og infrastruktur og koordinering forbedres.

Folkemusikkarkivene representerer nasjonens hukommelse når det gjelder den immaterielle kulturarven som handler om tradisjonell folkemusikk og folkedans, og det er et nasjonalt ansvar å ta vare på det mangfoldige materialet som befinner seg i arkivene. Det er tusenvis av timer med opptak av lyd og film som er festet til ulike medier. Arkivene har også store note- og manuskriptsamlinger og andre arkivalier. Man trenger fagansattes kunnskap og kompetanse for å få tilgang på og forstå disse minnene. For å kunne forvalte og formidle materialet, samt gjøre samlingene tilgjengelige for publikum, må man ha gode arbeidsverktøy og tilgang på ressurser. Folkemusikkarkivene betjener forespørsler fra privatpersoner, studenter, forskere, utøvende musikere og er levende kompetansesentre med stor lokal, regional og nasjonal betydning.

Et nasjonalt engasjement må bygge på eksisterende strukturer og ha rom for fleksibilitet og variasjon. Folkemusikkarkivene er en uensartet gruppe med ulike tilknytningspunkt, ulik finansiering, organisering, historikk og formell tilhørighet. Strukturell og formell arbeidsdeling har ikke vært vektlagt i stor grad. De 19 bemannede folkemusikkarkivene er tilknyttet universiteter, museer, nasjonale institusjoner, fylkesadministrasjon, kulturadministrasjoner på fylkesnivå og stiftelser.

Det er stort behov for koordinering mellom arkivene, og dette må gjøres ved å styrke nettverksstrukturen. Sff har siden 2008 arrangert et årlig seminar for *Nettverk for norske folkemusikkarkiv*¹⁰. Seminaret har fungert som en viktig plattform hvor spørsmål om eksempelvis katalogsystem, digitalisering, registrering, arkivering, forskning og formidling har blitt belyst. For de fleste folkemusikkarkivene har dette vært et kjærkomment tiltak, ikke bare som kilde til kompetanseheving, men også som et møtested for likesinnede i et lite, men viktig fagfelt. Det har lenge vært behov for en tydeligere infrastruktur, og det har kommet forslag om at Sff bør gis mandat og ressurser til å ta på seg en koordinerende rolle og fungere som en paraplyinstitusjon for de andre arkivene. Mangelen på en slik infrastruktur har vært spesielt utfordrende i spørsmål om felles fagsystem og samkjøring av de ulike databasene i arkivene. Det trengs å få oversikt over det reelle omfanget av det norske folkemusikk- og folkedansmaterialet som finnes i arkivene. En stor del materiale finnes i flere arkiver og er dermed registrert mangfoldige ganger.

Fagsystem

Det haster med å finne et nytt fagsystem som kan erstatte katalogsystemet FIOLO. Et samlet folkemusikkarkivnettverk har i ti år jobbet for å finne løsninger. Nasjonalbiblioteket har nylig begynt å se på alternativer og må få mandat til å tilby et fagsystem.

Programvaren FIOLO har lenge vært et viktig verktøy for folkemusikkarkivene i Norge. Arbeidet med FIOLO begynte ved Norsk Folkemusikksamling (Universitetet i Oslo) på slutten

av 1970-tallet. I 1991 startet et samarbeid med svenske institusjoner. Dette samarbeidet pågikk gjennom store deler av 1990-tallet, i en periode finansiert gjennom bidrag fra NOMUS (Nordisk råd). Folkemusikens hus¹¹ i Rättvik, Sverige, overtok i 2002 lisensen til å utvikle og selge programvaren og har rettigheter på all koding som har skjedd etter 2003. Kildekoden ble overtatt av Folkemusikens hus i 2013. Ved Folkemusikens hus har én ansatt hatt alt ansvar med utvikling og support, og de har ikke lyktes med å rekruttere en arvtager. Den ansatte går snart av med pensjon.

Nettverk for norske folkemusikkarkiver har diskutert denne situasjonen på det årlige arkivseminaret i ti år, og to utredninger har belyst problemet: *Situasjonen til de norske folkemusikkarkivene* (2013)¹² og *Fremtidens folkemusikkarkiv – Digitale utfordringer* (2014)¹³. I 2018 ble det satt i gang et pilotprosjekt der metadata fra tabeller i FIOL ble hentet ut og konvertert til åpne standarder, slik at de i fremtiden kan implementeres i de fleste systemer. Dette var et prosjekt som Sff og Opplandsarkivet samarbeidet om. Fagsystemet FIOL blir fremdeles brukt som registreringsverktøy ved 13 folkemusikkarkiv i Norge, men nå haster det virkelig med å finne en ny løsning.

Det nye systemet må være robust og fremtidsrettet og ha tilsvarende funksjonalitet som FIOL, noe som vil imøtekomme folkemusikkarkivenes behov. Før et slikt fagsystem kan tilbys folkemusikkarkivene, må spørsmålet om mandat avklares. Dersom Nasjonalbiblioteket blir gitt mandatet, må det bevilges midler slik at de kan følge opp tilbud og support til folkemusikkarkivene uten at kostnadene blir for tunge for folkemusikkarkivene. Kunnskapen til fagpersoner tilknyttet arkivene er helt essensiell i arbeidet med arkivmaterialet. Det er viktig at fagsystemene som benyttes, legger til rette for å dokumentere arkivarenes kunnskap om materialet.

Arkivverkets *Digitalarkivet* utvikles i disse dager som et publiseringsverktøy også for lyd og bilde. Digitalarkivet er derimot ikke et fagsystem og kan ikke dekke behovet for registrering. Det må skilles mellom katalogløsning og publiseringsløsning.

Fagpersoner med spisskompetanse

Formidling og tilgjengeliggjøring krever fagpersoner med spisskompetanse. Materialet i et folkemusikkarkiv består av store mengder upublisert forsknings- og dokumentasjonsmateriale. I denne sammenhengen er det viktig at de fagansatte i arkivene legger til rette for og hjelper brukerne, slik at de på en informativ måte blir innforstått med konteksten rundt opptakene og lærer seg hvordan de skal tolke arkivmaterialet. Slik vil utøvere og andre aktører som praktiserer tradisjoner, jf. UNESCOs 2003-konvensjon, både få kunnskap *om* og kunnskap *i* tradisjonene de praktiserer. Feltet kommuniserer et stort behov for at materiale fra arkivene blir gjort tilgjengelig. Gjennom analyser av lyd- og audiovisuelle opptak ønsker utøvere å tilegne seg kompetanse og kunnskap utover det som blir tradert via læremesteren. Arkivmaterialet er en kilde for å øke melodi- og danserepertoaret, men fungerer også som supplement til innlæring av teknikk, rytmeforståelse og andre uttrykk fra opptak av tradisjonsbærere som i dag kun eksisterer i folkemusikkarkivene.

Det er essensielt at fagpersoner med inngående kunnskap og kompetanse møter publikum der de er – gjennom formidlingsprosjekter. Tilgjengeliggjøring krever ikke bare arkivarers arbeid med forvaltning i arkivene, men også at materialet blir formidlet på en faglig og inkluderende måte som er relevant for et moderne publikum. Folkemusikkarkivaren vil fungere som ledd mellom arkiver og publikum. Folkemusikk og folkedans er samværskultur, og folkemusikkarkivene må være til stede på arenaer der kulturen praktiseres for å bidra til stimulans.

Samtidsdokumentasjon er essensielt for å studere hvordan dansen og musikken utvikler seg. Det drives forskningsprosjekter ved flere av arkivene, og grunnforskning er en del av det daglige arbeidet til alle. Samtidsdokumentasjon og forskning er fagfelt som blir utøvd av

fagpersoner. Folkemusikkarkivaren er viktig for at svakere tradisjoner vektlegges slik at de ikke drukner i kampen mot de mer synlige tradisjonene. Han eller hun er viktig for å stimulere til mangfold og fornyelse. Essensiell informasjon om den norske immaterielle kulturarven står i fare for å forsvinne.

Nordnorsk folkemusikksamling er et eksempel på et arkiv som befinner seg i en kritisk situasjon. Det har hatt status som et nasjonalt arkiv for den samiske tradisjonen. Samtidig har det hatt ansvar for folkemusikk og -dans i de tre nordligste fylkene (Nordland, Troms og Finnmark). Forskningsarkivar Ola Graff, som har vært ansvarlig for samlingen, har gått av med pensjon, men stillingen hans er ikke ført videre. Det betyr at det i øyeblikket ikke eksisterer en fagperson ved UiT Norges arktiske universitet som kan forvalte denne viktige og unike samlingen. Et stort område av den norske folkemusikkens kunnskapskart er dermed utilgjengelig.

Et samlet nettverk for folkemusikkarkivarer er bekymret for folkemusikkarkivenes manglende økonomiske ressurser, og en økning er nødvendig for at fagansatte skal kunne bruke sin kunnskap og kompetanse i det daglige arbeidet. Det må bevilges ressurser til folkemusikkarkivene slik at det kan legges til rette for dokumentasjon, forskning, kompetanseheving og opplæring. Store deler arkivmateriale er fremdeles ikke digitalisert, og det er enorme etterslep på registrering og katalogisering.

Internasjonalt arbeid

En viktig internasjonal aktør for lyd- og videoarkiv er IASA, The International Association of Sound and Audiovisual Archives – www.iasa-web.org. Deres retningslinjer for bevaring av audiovisuelt materiale og konferanser er viktig for folkemusikkarkivene. Internasjonalt samarbeid bør oppmuntres i form av støtteordninger.

Sff sin rolle og ansvar i arkivfeltet

Sff har et av Europas største arkiv for folkedans og folkemusikk. Senteret har også en rolle når det gjelder samtidsdokumentasjon.

Folkedanssamlingen har muliggjort en oppbygging av folkedansfagfeltet – gjennom samarbeid med dokumentasjon, analyse, forskning – til spesialisert metodikk og formidling gjennom ulike folkedansprosjekt og utdanning.

Sff skal være et nasjonalt forskningsarkiv som dokumenterer og gransker norsk folkemusikk og folkedans, og som formidler kunnskapen fra arbeidet. Vi ønsker å styrke rollen som nettverkskoordinator for folkemusikkarkivene. Vår rolle må være å ivareta, følge opp og utvikle fagfellesskapet på et overordnet kompetansebyggende nivå.

UTDANNING OG FORSKNING

Følgende tiltak er nødvendige for utdanning og forskning:

- Finansiering til utøvende folkedansstudium ved USN må på plass.
- Det må utdannes førskolelærere, grunnskolelærere og faglærere i folkemusikk og folkedans.
- Staten må finansiere læremiddel på alle nivå med fokus på lokale tradisjoner og forskningsbasert formidling.
- Staten må forplikte seg til å ha en høy frekvens på folkemusikk- og folkedansformidling fra Den kulturelle barnehage- og skolesekken over hele landet.
- Fordypning i folkemusikk og folkedans på videregående nivå må sikres.
- UH-sektoren må øremerke stillingsressurser og studieplasser til folkemusikk.
- Finansiering av forskning og publikasjoner må øremerkes.
- Det må stimuleres til internasjonalt samarbeid.

I UNESCOs 2003-konvensjon blir det i artikkel 13 og 14 beskrevet statens ansvar for utdanning generelt, og å etablere eller styrke utdanningsinstitusjoner som ivaretar den immaterielle kulturarven. Artikkel 15 fremhever at utøverne, tradisjonsmiljøene og personene i størst mulig grad skal involveres i bevaringsarbeidet. Artikkelen fordrer struktur rundt involvering av tradisjonsmiljøene rundt lærestedene. I hele utdanningsløpet ligger det til grunn et godt samarbeid mellom skole og lokalmiljøet rundt. Det tverrfaglige temaet *Demokrati og medborgerskap* legger spesielt til rette for dette.

Utredninger, som skrevet tidligere, har vist at folkedansen, joiken og instrumentbyggertradisjonen er spesielt strukturelt sårbare. Uten utdanning på lavere og høyere nivå i instrumentmaking, joik og folkedans vil det bli brudd i kunnskapssirkelen og etter hvert vanskelig med både breddeopplæring og spesialistrekruttering innen utøving og forskning.

Universitetet i Sørøst-Norge har fått akkreditert en utøvende bachelorutdanning i folkedans. Studiet trenger å fullfinansieres med 20 studieplasser i kategori B. I dag er det for få som danser, det er for få som får opplæring, det finnes verken profesjonsutdanning eller bachelorutdanning innenfor feltet¹⁴ som både kan utdanne til scenekunst og pedagogisk virksomhet. Dermed er det færre som kan drive med opplæring i skolen, og få som fordyper seg.

Vi trenger også gode utdanninger i instrumentmaking, og vi må starte arbeidet med det helt fra tidlig alder. Å forske på instrumenter og å lage instrumenter vil føre fagfeltet videre. Også nettverk på tvers av organisasjoner vil styrke faget. Situasjonen nord i landet er prekær. De to nordligste felemakerne er i Trondheim, og begge er i ferd med å gå ut i pensjon.

Folkemusikkens og -dansens rolle i barnehagen og grunnskole

Det trengs styrking av fagfeltet i barnehage- og lærerutdanningen. Det trengs et samarbeid med det lokale folkemusikk- og folkedansmiljøet og deres pedagoger. Og det trengs lett tilgjengelige læremiddel beregnet på barnehage- og skolebarn. Barnehager og skoler må

oppfordres til lokale «læreplaner» for folkemusikken og folkedansen der et lite kjernerepertoar av lokale sanger, regler, danser og leker danner grunnlaget for barnehagens og skolens sang- og bevegelsesfellesskap. Forskning har vist at sangfellesskap og musiske bevegelsesaktiviteter på generelt grunnlag er på vikende front i skolen og barnehagen. Dette skyldes ikke rammeplanene, men først og fremst fagpersonalets erfaringsgrunnlag og utdanning. Det blir derfor avhengig av pedagogenes interesse og kompetanse på fagfeltet hvor vidt folkemusikken og folkedansen blir ivaretatt.

Det er muligheter i dagens planverk. Et tilbud om folkelige musiske bevegelsesaktiviteter i barnehagen og skolen utdanner barna fra tidlig alder til et samværsfellesskap omkring musikk og bevegelse. I *Rammeplan for barnehagen* finner vi både verdigrunnlaget og fagområder som understøtter dette. Spesielt i fagområdet *Nærmiljø og samfunn* presiseres det at barna skal bli kjent med lokale tradisjoner, og samiske og nasjonale minoriteters tradisjoner, noe som for vårt felt kan følges opp i fagområdene *Kommunikasjon, språk og tekst, Kropp, bevegelse, mat og helse* og *Kunst, kultur og kreativitet*.

Lærere trenger gode og oppdaterte læremiddel for tradisjonsmusikken og -dansen i sitt nærområde. I skolen legger det tverrfaglige temaet *Demokrati og medborgerskap* spesielt til rette for dette og har mulighet til å ivareta grunnskolens verdigrunnlag: Vi foreslår praktisk kunnskap om ulike former for samhandlingskulturer hvor de kroppslige og musiske hjemmekulturene til klasserommets barn bør være helt sentrale. Disse utvides etter hvert til en basis for et felles sosialt gledesfellesskap ikke bare i klasserommet, men på tvers av klasserom og trinn.

Etter fagfornyelsen er instrumentalmusikken, sangen og dansen blitt likeverdige musiske uttrykksformer i faget musikk. For folkemusikken og folkedansen er dette gledelig, da disse hører tett sammen. Selv om det både i kroppssøving og musikk er fremhevet at man skal ta vare på tradisjonell bevegelsesaktivitet, joik og folkemusikk, kommer ikke disse aktivitetene til syne i læringsmålene. Utdannelsen av lærerne må styrkes.

Videregående skole

Det er på videregående nivå at behovet for fordypning gjør seg sterkt gjeldende i utdanningssektoren. Det er behov for en landslinje i folkedans. Vi trenger muligheten for talentutvikling og fordypning på videregående nivå på folkemusikkens og folkedansens premisser for å skape et grunnlag for rekruttering til høyere utdanning. Derfor ønsker vi at landslinjen for folkemusikk ved Vinstra vgs. blir utvidet med en tilsvarende linje for folkedans. Ved å lage en egen landslinje vil dansen som egen profesjon og med eget pensum bli vektlagt, samtidig som det forventes et sterkt samarbeid og fokus mellom folkedans- og folkemusikklinja for å styrke deres rytmiske fellesskap og samværsfellesskap.

Utdanningen av lærerne må styrkes med praktisk kunnskap. Verdier og prinsipper for grunnopplæringen gjelder også for videregående skole. Dermed får det som er skrevet om *Identitet og kulturelt mangfold*, og det tverrfaglige temaet *Demokrati og medborgerskap* under punktet grunnskolen, også gyldighet her. Samtidig er det nødvendig at folkedans og folkemusikk utøves oftere og på flere steder.

Høyere utdanning

Et samlet felt sier at vi nå må prioritere en bachelorutdanning i folkedans. Vi trenger utøvere til både scenisk folkedans og til pedagogisk virksomhet. Dette studiet bør være starten på flere utdanninger innenfor folkedans, og vi ber om at staten øremerker stillinger og studieplasser for folkedansen. Dette står også beskrevet fylldig i status for utdanning og forskning lenger fremme i høringen.

Staten må også være en drivkraft for de ulike folkemusikkstudiene som finnes, og fortsatt sikre midler til stillinger og studieplasser. Vi ser behovet for at Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet samarbeider godt når det gjelder utdanningsløp for vårt felt.

Det må på plass finansiering til læremiddelproduksjon. På de allmenne og musikkfaglige utdanningene er folkemusikkpensumet gradvis redusert, også i mange etnomusikologi-emner. Dette er en utvikling som bør snus, da lærerstudentene er morgendagens lærere i grunnskolen og kulturskolen.

Forskning

Det må øremerkes finansiering til forskning og publikasjoner. Det er et problem at det utdannes for få folkemusikk- og folkedansforskere. Vi trenger et humanistisk akademisk løft for folkemusikken og folkedansen for å studere selve danse- og musikkformene, hva de påvirkes av, og hvor de er på vei.

På mastergradsnivå har vi kunstneriske og vitenskapelige mastergradsutdanninger både på folkedans og folkemusikk. Vi har imidlertid ikke mange folkemusikkforskere i Norge, og enda færre i folkedans. Per i dag har vi bare én professor emeritus og én førsteamanuensis innenfor folkedans. Vi trenger påfyll av lærerkrefter med akademisk bakgrunn som både kan formidle, undervise og skrive/lage lærebøker/læremiddel.

Staten må sørge for finansiering til fagfellevurderte publikasjoner innen folkemusikk og folkedans. I academia er det viktig med både fagfellesskap og publiseringskanaler. Forskerforeningen Norsk Folkemusikklag og deres fagfellevurderte tidsskrift *Musikk og tradisjon* er viktig for et norskspråklig fagfellesskap.

Det må gis midler til samtidsdokumentasjonsarbeid utført av forskere. For både å verne og videreutvikle en levende tradisjon med folkemusikk- og folkedansuttrykk er det vesentlig at det er sterke fagmiljøer som både bidrar med forskning på og forskningsformidling av arkivmateriale. Videre trengs det en kontinuerlig innsamling og analyse av samtidsmateriale for å dokumentere og forstå folkedans og folkemusikk som samtidige kulturuttrykk.

Den treårige stipendiatorordningen for håndverkere ved Norsk håndverksinstitutt kan være et godt eksempel på en ordning som ville være bra som finansierings- og utviklingsinstrument for å få flere forskere innenfor folkedansen og folkemusikken. Ordningen legger til rette for å videreføre og utvikle gjennom en praktisk tilnærming. Det er også for å folkekunststipend under Kulturrådets ordning.

Internasjonalt arbeid:

Folkemusikk- og folkedansforskningen er et internasjonalt forskningsfelt hvor både folkemusikk- og folkedansforskere har internasjonale karrierer. Institusjonene ønsker økonomisk handlingsrom for å kunne delta i internasjonalt fagfellesskap.

Nordiske og verdensomspennende forskningsfellesskap

Norden har mye felles kulturbakgrunn, og selv om mye også er forskjellig, har nordiske forskere tett forskningssamarbeid.

Norsk Folkemusikklag er Norges nasjonalkomité for det store og viktige internasjonale forskernettverket med tett kobling til UNESCO: International Council for Traditional Music (ICTM). Norsk Folkemusikklag har vært særdeles viktig for folkemusikk- og danseforskerne i Norge. Norsk Folkemusikklags internasjonale status har ført til at folkemusikk- og danseforskerne i Norge alltid har operert i et internasjonalt miljø. For dansefagmiljøet har ICTMs studiegruppe i etnokoreologi vært helt avgjørende. Norsk folkedansforskning har vært preget av noen få internasjonale enere som har skapt sin folkedanskarriere nettopp i internasjonalt samarbeid, men som har dannet skole for folkedansforskningen i Norge. Denne forskningen er opprettholdt spesielt ved Sff, men har vært betydningsfull for mange fagfolk i akademia, arkiv og skoleverk. Disse sistnevnte gruppene har bidratt med kvalitativ forskning på både folkemusikk- og folkedansfeltet, og spesielt på lokaltradisjonsnivå hvor forskningen har fått umiddelbar relevans.

Som NGO for UNESCOs 2003-konvensjon er fagmiljøet ved Sff også aktivt i *The Intangible Cultural Heritage (ICH) Researcher's Network*. Dette spesifikke forskernettverket er knyttet til *Association for Critical Heritage Studies (ACHS)*.¹⁵

Internasjonalt universitetssamarbeid

Alle folkemusikkutdanningene er del i internasjonale universitetssamarbeid. Vi nevner her ett slikt EU-finansiert samarbeid der Sff er med som partner: Choreomundus – International master in Dance Knowledge, Practice and Heritage. Dette er et EU-støttet mastergradsprogram tilrettelagt av fire samarbeidende europeiske universitet, hvor NTNU er den norske universitetsparten. I dette programmet, som studerer bevegelseskulturer som immateriell kulturarv, og hvor etnokoreologi, danseantropologi, dansestudier og kulturarvsstudier danner basen for studiet, er Sff en viktig bidragsyter på feltarbeid, arkiv og danseanalyse.

Sff sin rolle i utdanning og forskning

Vi skal beholde og styrke vår unike tverrfaglige kompetanse i samspillet mellom folkemusikk og folkedans. Samtidig skal vi også ta vare på fagfeltene som egne profesjonsfagfelt.

For folkedansen skal vi fortsette å bidra i skjæringsfeltet mellom pedagogisk virksomhet, utviklingsprosjekt og forskning. Med to faste fagstillinger på folkedans, en på doktorgradsnivå og en på mastergradsnivå er vi den institusjonen i Norge med flest og høyest utdannede folkedansansatte. Vi ønsker å videreformidle kompetansen vår som folkedansutdannere på videregående nivå og høgskolenivå til folkedanspedagoger i egne prosjekt som *Bygda dansar*, til USNs kommende bachelorutdanning, NTNUs

masterutdanninger i dans og til de frivillige folkedansinstruktørene i landet. Videre ønsker vi å videreutvikle utviklingsprosjekt som *Museene danser*. Vi skal fortsette å forske på folkedans som produkt og prosess i fortid og nåtid, og formidle denne kunnskapen internasjonalt, men vel så viktig populærvitenskapelig til folkedansmiljøet i Norge.

Senteret har to ansatte med mastergrader i folkemusikk. Vi ønsker å satse videre på folkemusikkforskning innenfor rytme- og tonalitetsstudier. I tillegg ønsker vi å videreføre eksisterende prosjekter om relasjonen mellom utøving av folkemusikk og folkedans, studere utvikling over tid og se nærmere på dagsaktuelle trender. Dette krever en innsats innenfor samtidsdokumentasjon, men også mot mer effektiv tilgang til arkivmaterialet. Det må frigjøres ressurser slik at ansatte med folkemusikkkompetanse kan legge vekt på forskning av arkivmaterialet, noe som setter søkelyset på behovet for nytt og fremtidsrettet fagsystem.

Feltet har pekt på Sff som institusjonen som kan sette i gang arbeidet med lærebok og læremiddel i folkemusikk og folkedans for høyskoleutdanningene. Dette er et oppdrag senteret kan ta, men det trengs midler og frigjøring av ressurser.

PROFESJONELLE AKTØRER OG ARRANGØRER

Følgende tiltak er nødvendige for et sterkere profesjonelt felt:

- Det må etableres nye regionale folkemusikk- og folkedanssentre, og eksisterende sentre må styrkes. Feltet trenger produksjonsenheter, scener, nettverksbygging og rådgiving.
- Enkle og ubyråkratiske støtteordninger må styrkes.
- Stipend fra Kulturrådet må øremerkes til folkemusikk og folkedans.
- Det må opprettes fast nasjonal struktur og finansiering for talentutvikling.
- Folkemusikkfestivaler må opp på samme nivå som andre festivaler.

De profesjonelle arrangørene og aktørene løfter folkekunsten. Enkeltkunstnere i feltet utøver og utvikler i dag et musikk- og danseuttrykk som er unikt for Norge. De gir unike estetiske opplevelser basert på folkemusikkens og folkedansens teknikk og estetikk og synliggjør feltet for allmennheten. Siden midten av 1990-tallet har vi fått en statusheving på folkemusikken og folkedansen. Mange spennende folkemusikkgrupper og folkedanskompani har blitt etablert, og flere har fått internasjonal oppmerksomhet. Folkemusikken har etablert seg som en egen sjanger med mange utdannede folkemusikere. Den sceniske folkedansen er også etablert, men mangler stabil rekruttering og utdanning. Markedet er på plass, men heltidsdanserne mangler.

Vi ser fortsatt at en stor del av musikk- og scenekunstmidlene går til store klassiske orkester og ballett. Disse har både sterke utdanninger, store scener, et stort produksjonsapparat og fagorganisasjoner som har bygd seg opp over tid. Dette mangler folkedansen og folkemusikken. Det profesjonelle feltet trenger stabile strukturer nasjonalt, regionalt og lokalt. Folkemusikere og folkedansere jobber i et bredt spekter av sjangre, og med et bredt spekter av aktører og festivaler. Det finnes noen arrangører, og vi har fått en riksscene i Oslo. Vi er del av det frie feltet, og midlene her er i stor grad basert på prosjekt, ikke faste stillinger eller faste strukturer.

Profesjonelle aktørers mulighet til å fornye seg og vise en mangfoldig kulturarv

Vi må ha kultur til å leve av. Det er viktig at vi får flere produsenter, arrangører, scener og arenaer. Med flere profesjonelle aktører og flere produksjoner blir mangfoldet større. Folkemusikken og folkedansen har vært og er grenseløs både i tid og i geografi. Utfordringen er å ta vare på elementene som vi ser på som truet, særlig folkedanskunsten og dansekonserten/festen. Mangfoldet er fortsatt til stede, men det trengs et insentiv for at et kreativt mangfold skal være bærekraftig. Slik kan en unngå ensretting. Folkemusikken og folkedansen trenger med andre ord produksjonsstøtte.

Talentutvikling – folkedansen trenger et løft

Rekruttering, utvikling og satsing på unge talenter er av avgjørende betydning for utviklingen av profesjonsutøvere i folkemusikk og folkedans. Det er viktig at barn og unge med gode forutsetninger får oppfølging. Det mangler struktur for jevnlig talentutvikling og finansiering av dette. Det er viktig at ungdommene får møtes ofte nok. Sommerkurs, sommerskoler og fordypningskurs må komme i tillegg til jevnlig møtepunkt. Folkedansen må prioriteres.

Tilskuddsordninger

I stipendordningen hos Kulturrådet bør det øremerkes stipend til folkedans og folkemusikk. Disse konkurrerer i dag med alle fagfelt av folkekunst eller stipend for dansere og musikere. I støtteordningene må prosjekt med folkemusikere og folkedansere styrkes. Få arrangører har råd til å betale gjeldende satser for profesjonelle utøvere. Derfor må satsene i arrangørstøtteordningen heves. Tilskudd til folkemusikkfestivaler må opp på samme nivå som andre festivaler.

Det trengs også tilskudd til dansefester, en arena som er særlig viktig for sjangeren vår. Der blir folkedansen og folkemusikken formidlet videre fra en generasjon til neste, på en trivelig sosial møteplass både for utøvere og deltakere, og der får musikerne trening i å spille til dans.

Regionale folkemusikk- og folkedanssentre

For å legge til rette for den profesjonelle utøvelsen må sentrene ha ressurser for å bidra til produksjon av nye konserter og forestillinger og legge turneer i sin region med folkemusikere og folkedansere. Sentrene må være med på å styrke arrangørleddet, både med å bygge kompetanse og legge rammer for effektive turneer som er enkle å ta imot uten at små arrangører må ta for stor økonomisk risiko.

Vi har skrevet om behovet for regionale folkemusikk- og folkedanssentre også under kapittelet *Tradisjonsmiljøene*. Disse sentrene må få ressurser og mandat til å sette søkelys på begge dimensjonene av en ekspressiv ytringskultur. Slik får vi gode synergieffekter mellom de profesjonelle og tradisjonsmiljøene lokalt. Som vi har argumentert for tidligere: Det trengs øremerkede stillingsressurser til folkedanskoordinatorer/-produsenter, og det må opprettes en egen søknadsordning i Kulturrådet for regionale folkemusikk- og folkedanssentre hvor de få vi har, må styrkes.

Flere og sterkere arrangører

For å kunne rekruttere, formidle kulturarven, gi gode publikumsopplevelser og generere jobber til utøverne trengs mange og gode arrangementer. Det trengs midler til å stimulere framvekst av flere små og store arrangører, samt å utvikle dem som er. Kulturrådet må styrke

arrangør-støtteordningen og ta hensyn til egenarten til sjangeren, der dans og musikk henger tett sammen. Arrangementer der musikere spiller til dans, må også komme inn under tilskuddsordningene. Hvis ikke, står dansefestene i fare for å dø ut. Regionale folkedans- og folkemusikksentre kan være med på å styrke arrangørleddet, både med å bygge kompetanse og legge rammer for effektive turneer som er enkle å gjennomføre.

Stimuli til internasjonal eksport

Vi oppfordrer også til å se på folkemusikk og folkedans som en sterk eksportvare. Vi kan tilby noe som ingen andre kan tilby – unike kunstuttrykk innenfor Norges grenser. Vi ser med glede at den samiske kulturen har fått et internasjonalt løft. En burde se på nye støtteordninger internasjonalt for å kunne gjennomføre samarbeidsprosjekt/forestillinger/utveksling for folkedansere- og folkemusikere. Om ordningen stimulerer til møter mellom folkedansere og folkemusikere fra andre land, vil vi kunne få et bredere perspektiv på vår egen kultur. En bør særlig se på støtteordninger som også går i en øst-vest-akse, og ikke bare nord-sør. Barentssamarbeidet er viktig i så måte.

Sffs rolle mot profesjonelle aktører og arrangører

Sff er en viktig faglig instans for å sørve dansere, musikere, koreografer og komponister med kildemateriale fra sitt arkiv. Med flere ressurser kunne vi økt frekvensen på dette arbeidet, og gitt en dypere forståelse og rettledning til aktører som kontakter oss. Dette arbeidet er særlig viktig med tanke på tradisjoner og uttrykk som ikke mange andre arkiv og faginstanser har kjennskap til.

OPPSUMMERING – SENTERETS ROLLE FOR FELTET

Stiftelsen Norsk senter for folkemusikk og folkedans har sine hovedarbeidsområder som et faglig kompetansesenter for feltet. Vi forvalter et stort arkiv innen folkemusikk og folkedans, og vi driver egen FOU-aktivitet knyttet til arkivmaterialet og andre aktuelle problemstillinger innen feltet.

Vi arbeider også med å styrke hele feltet. Gjennom våre prosjekt, *Bygda dansar* og *Museene danser*, formidler vi kunnskap til ungdom og voksne som er på tur inn i et aktivt engasjement for folkemusikken og folkedansen. Vi gir støtte, gjennom tilskuddsordninger, til tradisjonsmiljøet for å stimulere til økt aktivitet. Vi styrker utdanningsinstitusjoner med faglig kunnskap, kompetanse forskningsmateriale i fra arkivene. Vi gir interesserte aktører som utøvere og lokale lag veiledning, metodikk, tilgang til arkiv- og forskningsmateriale for å styrke og heve kvaliteten.

Sff er akkreditert som rådgivende organisasjon for UNESCOs 2003-konvensjon for vern av den immaterielle kulturarven, med folkedansen og folkemusikken spesielt. Dette gjør at vi også vil gi råd til staten i arbeidet med folkedans og folkemusikk på et overordnet nivå. I dette arbeidet tar vi også en samordnende rolle for hele folkedans og folkemusikkmiljøet, både for tradisjonsmiljøene, arkiv, utdanningsinstitusjoner og profesjonelle aktører og arrangører.

Vi ønsker å ha en aktiv rolle for å bevare folkemusikken og folkedansen, men vi opplever at våre ressurser ikke samsvarer med behovene til feltet. Som nasjonalt senter ønsker vi en dialog om hvordan vi best kan bidra som medspiller for staten slik at vi sammen kan løfte, fremme, verne og videreføre folkemusikken og folkedansen i hele befolkningen.

Vi vil bidra og ønsker at senterets ansvar og aktivitet *skal utvides* til å dekke følgende områder:

- å ha en nasjonal koordinerende og faglig rådgivende rolle for regionale folkemusikk og folkedanssentre
- å forvalte en større støtteordning enn det vi har anledning til i dag
- å ha flere ressurser til forskning, samtidsdokumentasjon, samlingsforvaltning og formidling
- å styrke nettverksaktiviteten vi i dag har for folkemusikkarkivarer og folkedansen
- å ta en koordinerende rolle for å oppdatere læremiddel i folkemusikk og folkedans for utdanningssektoren og opprettholde et norsk fagfellelvurdert tidsskrift for folkemusikk- og folkedansmiljøet.

VEDLEGG

VEDLEGG 1 IMPRESARIO – EN HUB/NODE FOR NETTVERK OG SAMARBEIDSPARTNERE

I Annbjørg Liens utredning *UNESCO Setesdal – Forprosjekt 2020* utredes en hundre prosent stilling for å sikre fortsatt levende kulturarv i Setesdal. Det konkluderes med at det er et stort behov for en person som administrerer, organiserer og koordinerer videre arbeid i dialog med ulike nettverk:

«Stillingens målsetting må være å ha som hovedoppgave å gjøre en målrettet og systematisk innsats for å ta vare på og stimulere bruken av tradisjonell musikk, dans og kveding i Setesdal, og på denne måten sikre respekten og øke bevisstheten om egen kulturtradisjon på dette feltet» (s. 65).

«Stillingen er tjent med en person som kan fungere som en kreativ og positiv dialogisk koordinator, og som kan jobbe mot at flere kan bo i dalen og leve av å være utøver. En slik 100 % stilling kan ha en todelt arbeidsoppgave, enten fordelt på en person eller eksempelvis 50 % på to:

- Det utøvende

Kreativitet, regi, produsent, strukturere, pedagogisk materiell, profil, identitet, opplæring, forståelse av det utøvende, løfte nivå, profesjonalisering

- Organisering/ koordinering

Koordinering, organisering, impresario, dialog, budsjett, søknader etc. Det er også meningsfullt å opprette et fagråd som kan bistå prosjektstillingen. Dette fagrådet bør bestå av sentrale representanter for den utøvende tradisjonen i Setesdal (...)» (s. 65).

Inkluderende faglig og sosialt felleskap

«Inkludering er kanskje den mest sentrale holdningen som skal til for å skape et godt faglig og sosialt felleskap. For å så frø til rekruttering og skape entusiasme, kreves det et godt faglig og sosialt felleskap som opererer inkluderende med lav terskel. Her må de eldste invitere med de yngste—levere trygt videre stafettinnen. Skape god grobunn som også må vedlikeholdes» (s. 66).

Impresario – en hub for nettverk og samarbeidspartnere

«En hub kan forstås som en som konsentrerer og fordeler informasjon gjennom ulike nettverk. Man kan gjerne forstå en hub som et knutepunkt som gjennom å fordele og være i dialog med ulike samarbeidspartnere, miljø og nettverk, likevel har ansvaret med å bevare identiteten til det som blir delt. I musikkspåket kalles disse en impresario, altså en type manager for de utøvende – et talsrør – som er utøvernes ansikt utad, tar vare på kunstnerne, og samtidig selger en vare. I denne sammenheng er det sentralt å holde dialogene og nettverkene varme, ha ansvar for en konstant synliggjøring av artisten og kunstformen, og promotere denne. Slik blir kunnskap og forståelse i de ulike deler av de ulike nettverk også oppdatert. På denne måten kan en hub skape flere oppdrag for utøverne, skape mer appetitt og klarhet i resonerende og aktuelle miljø, være med på å skape struktur og fremdrift, uten at det blir for mange 'kokker' i prosessen. En viktig del av denne rollen er altså å ta vare på utøverne og ikke slite de ut – rydde slik at utøverne først og fremst gjør det de er gode på. Det er også med på å profesjonalisere et system og et nettverk for alle parter; de ulike aktørene i de ulike nettverkene vet hvem de skal henvende seg til og hva de kan velge mellom av ulike program. (...). En slik hub blir da et limstoff og koordinator i denne prosessen mellom utøvere, reiseliv, kommunene/regionrådet, næringslivet etc., noe som gjør at det skapes engasjement til mer aktivitet og bevissthet i å integrere den immaterielle kulturarven som en naturlig del i de ulike tilstelningene i dalen, alt på grunn av tettere samarbeid i hverdagen. En hub tar altså vare på BÅDE de utøvende og arrangør. Skape appetitt, entusiasme og gode samarbeid» (s. 73).

VEDLEGG 2 – DEMOKRATI OG MEDBORGERSKAP I SKOLEN

I dag står følgende i læreplanen for grunnskolen: «I musikk handler det tverrfaglige temaet demokrati og medborgerskap om at elevene utvikler kunnskap om hvordan musikk kan være en viktig demokratisk ressurs. Arbeid med temaet i faget gir elevene forståelse av hvordan de kan ta i bruk kunstneriske ytringsformer og estetiske uttrykk i demokratiske prosesser. Faget musikk skal bidra til bevissthet om hvordan musikk til alle tider har vært brukt til å uttrykke meninger og til å skape og kommunisere identiteter. I musikk øver elevene seg i å håndtere meningsbrytninger og respektere uenighet, og de utvikler bevissthet om både retten til å ytre seg og ytringsfrihetens grenser.»

Vårt forslag som tillegg i demokrati og medborgerskap for musikkfaget:

I musikkfaget handler det tverrfaglige temaet Demokrati og medborgerskap om at elevene deltar i musiske samværsformer, sang-, musikk- og dansefellesskap. Musikalsk samhandling bygger broer mellom mennesker, og elevenes møter med et mangfold av kunst- og kulturuttrykk åpner dører til større fellesskap. De folkelige musikk- og dansekulturene i Norge bygges rundt prinsippet om samvær og samværsformer. Samværsdansen, sangfellesskap og musikkfellesskap er et sterkt fenomen i mange av verdens kulturer, og preger norske, samiske og innvandrede musikkulturer. Elevene får kjennskap til FNs bærekraftsmål, UNESCO og UNESCOs konvensjon om immateriell kulturarv, ikke minst i praktisk kunnskap om ulike former for samhandlingskulturer hvor de musiske hjemmekulturene til klasserommets barn vil være helt sentrale. Disse utvides etter hvert til en basis for et felles sosialt gledesfellesskap ikke bare i klasserommet, men på tvers av klasserom og trinn. Elevene får lære å mestre praktiske ferdigheter i sosial samværsdans og musikkfellesskap (felles rytme-, bevegelses- og lytteforståelse), en kilde til felles glede, kunnskap og kreativitet. Eksempler på slike sosiale gledesfellesskap kan være ulike kulturelle feiringer gjennom året, skoleball, juletrengange, friminuttsamvær eller lignende.

NOTER

¹ Setesdals nominasjonsfil til UNESCO 2003-konvensjonens representative liste:

<https://ich.unesco.org/en/RL/practice-of-traditional-music-and-dance-in-setesdal-playing-dancing-and-singing-stev-stevjing-01432>

² Meld. St. 8 (2018–2019) *Kulturens kraft – Kulturpolitikk for framtida*:

[Meld. St. 8 \(2018–2019\) - regjeringen.no](#)

³ Kulturutredningen 2014:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/1e88e03c840742329b9c46e18159b49c/no/pdfs/nou201320130004000dddpdfs.pdf>

⁴<https://static1.squarespace.com/static/5ab37701aa49a1d3646b7f02/t/5ad5a69b562fa780703a2840/1523951267444/DansearvenWEB.pdf>

⁵ Kulturutredningen 2014:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/1e88e03c840742329b9c46e18159b49c/no/pdfs/nou201320130004000dddpdfs.pdf>

⁶ <https://www.folkemusikkogfolkedans.no/utredninger-og-boksalg>

⁷ Arnestad, 2001: <https://www.kulturradet.no/documents/10157/d5685415-f488-45d6-bd11-0437150b75f7>

⁸ Bjerkem 2012:

<https://static1.squarespace.com/static/5ab37701aa49a1d3646b7f02/t/5ad5a69b562fa780703a2840/1523951267444/DansearvenWEB.pdf>

⁹ www.safeguardingpractices.com.

¹⁰ <https://folkemusikkarkivet.net/#nettverk>

¹¹ <https://folkmusikenshus.se/>

¹² <https://www.folkemusikkogfolkedans.no/arkivtjenester/2018/4/17/arkivutredningen-ferdig>

¹³<https://www.folkemusikkogfolkedans.no/utredninger-og-boksalg>

¹⁴ NTNUs veletablerte bachelorutdanning i folkedans som startet sin etablering i 1989, og som etter hvert også etablerte mange videreutdanningskurs, ble lagt ned av NTNU i 2015 av universitetspolitiske grunner.

¹⁵ <https://www.criticalheritagestudies.org/intangible-heritage-network>

Trondheim 27.11.2020

Eit breitt løft for folkedans og folkemusikk i heile landet

Representantskapet hos Norsk senter for folkemusikk og folkedans ønskjer å fremme ei felles uttale til Kulturdepartementet om statleg strategi for folkemusikk og folkedans. Representantskapets mål er å fremja, verna og føra vidare norske folkemusikk- og folkedanstradisjonar som eit uttrykk for kulturell identitet og som bærer av særegne kvalitetar.

Eit samla felt ønskjer å peike på at det trengs eit breitt løft for folkemusikken og folkedansen. Å satse på folkekulturen er å satse på framtida. Folkemusikken og folkedansen er ei kraft i seg sjølv – eit unikt samværefellesskap og kunstfelt i spennande utvikling. Folkemusikken og folkedansen er samlande på tvers av generasjonar og sosiale miljø, og dei er helsefremjande. Folkemusikken og folkedansen hjelper oss med inkludering, dei er kulturnæring og gir kunstoplevingar.

Vi ønsker at eit breitt løft må starte med å styrke den levande kulturarven i lokalmiljøa med lokale lag og organisasjonar som sjølv grunnmuren – i heile landet. Fleire må gjennom grunnmuren få moglegheit til å bli introdusert til folkedansen og folkemusikken for å bli kjende med tradisjonane og ta dei i bruk.

Eit heilt «økosystem» treng å leve og fungere i interaksjon med kvarandre. Heller ikkje hos folkedansen og folkemusikken blir det breidde utan topp, eller topp utan breidde. Vi treng profesjonelle rollemodellar og gode ambassadørar som når heilt fram og opp, og vi treng breidda og dei lokale eldsjelene. Vi treng òg internasjonalt samarbeid, der vi har lange tradisjonar og ser behov i framtida.

Om det skal bli tilstrekkeleg kvalitet og kraft i det breie løftet, må folkemusikk- og folkedansfeltet synast på statsbudsjettet i ein heilt annan storleik enn det gjer i dag. Først då kan ein seie at staten tek ratifiseringa av UNESCO sin konvensjon om immateriell kulturarv på alvor innan dette feltet. Utreiingar har vist at folkedansen og instrumentbyggjartradisjonen er spesielt strukturelt sårbare. Arbeidet med å verne kulturarven kan og vere med å innfri mange av FN sine bærekraftmål.

For å få til det breie løftet, må staten bidra til å styrke heile feltet med å:

Forenkle saksbehandling og auke tilskota

Tilskotsordningane må styrke høve til å planlegge jamn drift, faste øvingar og treffstader for dans og spel og oppleve folkedans og folkemusikk i lokalmiljøa. Det trengs òg tilskot til dansefestar, ein arena som er særskild viktig for sjangeren vår. Der blir folkedansen og folkemusikken formidla vidare frå ein generasjon til neste, på ein triveleg sosial møteplass både for utøvarar og deltakarar, og der får musikanane trening i å spele til dans. Både lokale lag, arrangørar og profesjonelle etterspør tilskotsmiddel med kort sakhandsamingstid og lite byråkrati. Allereie eksisterande ordningar kan enkelt styrkast. Dette gjeld først og fremst

Frifond, voksenopplæringsmidlar, moms-kompensasjon, Kulturrådet sine ordningar og støtte frå Norsk senter for folkemusikk og folkedans. Stipendordningane for profesjonelle utøvarar må styrkast, og folkemusikkfestivalar må opp på same nivå som andre festivalar.

Sikre stabile strukturar nasjonalt og regionalt

Vi må ha stabile institusjonar og organisasjonar med trøkk for å fremje den levande kulturarven. Det trengs sterke nasjonale og regionale folkedans- og folkemusikk institusjonar, sterke arrangørnettverk, og folkemusikkarkiv over heile landet.

Dei nasjonale aktørane

Nasjonale strukturar og aktørar må styrkast. På nasjonalt nivå er det naudsynt med sterke aktørar som talar feltet si sak, står for nasjonale prosjekt, og har overblikk over heilskapen. Dei kan gjevast roller som koordinatarar for fagfellesskapet på tvers av regionane.

Regionale folkedans- og folkemusikksenter

Det trengs sterke regionale folkedans- og folkemusikksenter over heile landet som kan arbeide saman med nasjonale aktørar. Eit komplekst felt treng å samhandle for å få utnytta kapasiteten. Sentra må ha ressursar for å bidra til produksjon av nye konsertar og framsyningar, og legge turnear i sin region med frilans folkemusikarar og folkedansarar. Sentra må ha fagtilsette innan både folkedans og folkemusikk for å kunne koordinere og skape synergieffektar mellom laga og tradisjonsutøvarane lokalt, dei profesjonelle, arrangørledda, museum, arkiv og skulesektor. Vi treng ei auka synleggjering lokalt, og fleire eigna lokale. Sentra må bygge på allereie etablerte tilgjengelege ressursar og miljø.

Fleire og sterkare arrangørar

For å kunne formidle kulturarven, gi gode opplevingar, jobbar til utøvarane, rekruttere til sjangeren og lære folkedansen og folkemusikken vidare til fleire, trengs mange og gode arrangement. Det trengs midlar til å stimulere at det veks fram fleire små og store arrangørar, og utvikle dei som er. Ein må styrke arrangør-støtteordninga i Kulturrådet og sørgje for at dei forstår eigenarten til sjangeren, der dans og musikk heng tett saman. Regionale folkedans- og folkemusikksenter kan være med å styrke arrangørleddet, både med å bygge kompetanse og legge rammer for effektive turnear som er enkle å ta imot utan for stor økonomisk risiko for små arrangørar.

Arkiv og museum med fagkompetanse

Feltet si kjerne baserer seg på munnleg tradering. Derfor er dei unike arkivkjeldene vi har svært viktige. Det må leggst til rette for å ta vare på og bygge opp fagleg kompetanse ved arkiva. Infrastrukturen må styrkast. Staten må sørge for at fagsystem/-katalogsystem, digitalisering av arkiva og teknologi for formidling kjem på plass. Det må òg gjevast støtte til samtidsdokumentasjon. Det er viktig at det er ressursar til å formidle.

Få utdanningssystemet med på ivaretakinga av kulturarven

For at folkemusikken og folkedansen skal kunne eksistere i framtida, er utdanning staten sitt sterkaste kort. Frivillige lag og tradisjonsutøvarar har her ei viktig rolle som samarbeidsparter. Kunnskapsdepartementet må på banen i samspel med Kulturdepartementet. For å sikre rekruttering og kjennskap til tradisjonane, trengs det gode høve til å lære – i barnehage og kulturskole, men òg i grunnskole og vidaregåande og høgre opplæring – heilt opp til doktorgradar og postdoktorstillingar. Det første vi må få på plass er ei utdanning i scenisk

folkedans ved Universitetet i Sør-aust Noreg. Det er viktig at kunnskapen blir pedagogisk tilrettelagt for digitale og meir tradisjonelle læremiddel og publikasjonar på alle nivå. Dagens læremiddel er utdaterte. Dokumentasjon og forskning må styrkast. Ved å øymerke stillingsressursar og studieplassar i UH-sektoren vil vi kunne få i gang ein god kunnskaps-sirkel der dagens studentar formidlar oppdatert og framtidsretta til morgondagens tradisjonsutøvarar.

Signaturar:

Akershus musikkråd, Jon G. Olsen, dagleg leiar

Arne Bjørndals samling, Universitetet i Bergen, Sigbjørn Apeland, førsteamanuensis

Creo, Hans Ole Rian, forbundsleiar

Farsund Folk Festival, Ann Helen Erichsen, dagleg leiar

Folkemusikk Nord, Terje Foshaug, dagleg leiar

Folkemusikkarkivet for Rørosområdet, styreleder Rolf J. Feragen

Folkemusikkarkivet i Telemark, Kari Lønnestad, arkivleiar

Folkemusikkpøbben i Tromsø, Mats Roar Sakshaug, styremedlem

Folkemusikksamlinga i Nord-Trøndelag, Marit Vestrum, styreleiar

Folkemusikksenteret i Buskerud, Åshild Wetterhus, Folkemusikkonsulent

Folkemusikkveka, Silje Risdal Liahagen, dagleg leiar

FolkOrg, Hilde Reitan, styreleiar

Førdefestivalen, Per Idar Almås, direktør

Hedmark folkemusikklag, Anne Nilssen, styreleiar

Hedmark musikkarkiv, Leif Ingvar Ranøien, amanuensis

Heme dine, Sigrid Stubbsveen, leder

Kalottspel, Nina Fjeldet, dagleg leiar

Kongsberg Spel og Dansarlag, Anne Svånaug Blengsdalen, nestleiar

Musikkens studieforbund, Ludvig Claeson, Generalsekretær

Noregs Ungdomslag, Torbjørn Bergwitz Lauen, leiar

Norges Musikkhøgskole, Unni Løvlid, førsteamanuensis

Norsk folkemusikklag, Bjørn Aksdal, leiar

Norsk Kvedarforum, Karolina Westling, styreleiar

Norsk Langeleikforum, Lise K. Meling, leiar

Norsk Lur- og Bukkehornlag, Jørn Simenstad, leiar

Norsk Munnharpeforum, Bent Åserud, leiar

Norsk senter for folkemusikk og folkedans, Oddrun Samdal, styreleiar

NTNU, Institutt for musikk, program for dansevitenskap, Anne Fiskvik, Professor

Ole Bull akademiet, Jo Asgeir Lie, rektor

Opplandsarkivet, Silje Cathrin Fylkesnes, sekretariatsleiar

Ringve Musikkmuseum, Arnfinn Stendahl Rokne, direktør

Ryfylkemuseet, Folkemusikkarkivet for Rogaland, Åshild Vetthus, leiar

Stiftinga Hilmar Alexandersen, Johan Einar Bjerkem, dagleg leiar

Studieforbundet Kultur og Tradisjon, Kjærsti Gangsø, dagleg leiar

Sørnorsk Folkemusikksenter, Kjell Stundal, styreleiar

Telemarksfestivalen, Kristoffer Mosfjeld

Tradisjonsmusikkarkivet ved Mjøsmuseet, Stein Villa, folkemusikkarkivar

TrondheimFOLK, Ranveig Aas, styreleiar

USN, Institutt for tradisjonskunst og folkemusikk, Campus Rauland, Stian Roland, Instituttleiar

Valdres Folkemusikkarrangement AS. Jørn Hilme-stemnet og Strunkeveko, Knut Aastad Bråten, dagleg leiar, Frank Henrik Rolland, kurs- og arrangementsansvarleg

Valdresmusea, Ole Aastad Bråten, direktør

Østfold musikkråd, Tonje Gravningsmyhr, dagleg leiar